

Barcelona 9 de desembre de 1927

L'Esquella de la Torratxa

ANY I - Núm. 2529 - 15 cts. - Atrassats 30

EL PAGÈS MERAVELLAT

— Veritablement, només li manca l'ou!
com balla.

Teatre Català ROMEA

Gran Companyia VILA-DAVI

Primera actriu: MARIA VILA
Primers actors: DAVI i NOLLA

Avui, divendres, nit a tres quarts de deu, primera sessió de "teatre intim".

SOLNESS, EL CONSTRUCTOR

d'Ibsen.—Demà, tarda, a les cinc, UN MILIONARI DEL PUTXET i UNA VEGADA ERA UN REI. — Nit, a tres quarts de deu: SOLNESS, EL CONSTRUCTOR

Diumenge, tarda, a les tres i mitja: EL GAT AMB BOTES i UNA VEGADA ERA UN REI..

TEATRE CATALÀ "NOVETATS"

Gran Companyia Catalana : Direcció J. MONTERO

Primera actriu: JOSEFINA TAPIAS
— Primer actor: R. MARTORI —

Totes les nits, el grandios èxit d'en Pompeu Crehuet,

LA VALL DE JOSAFAT

El dies 19, 20 i 21, actuarà la eminent vedette francesa,

Mme. SIMONE

representant LE SECRET, de Bernstein; LA COUTURIERE DE LUNEVILLE, de Savoir; i LE PASSE, de G. Porto Riche.

ES DESPATXA A COMPTADURIA

TEATRE NOU

Tots els vespres i dijous, dissabtes i dies de festa a la tarda les revistes

CHARIVARI

- i -

Aleluia...!

amb CONSOL HIDALGO, l'HARRY WILLS, BETTY ROWLAND, NICOLAEVA RENOFF PEP VIÑAS, RO-SER FERRER, POUSSINETI, R. DÍAZ y demás primeres figures.

Demà: **CARPENTIER**

MUSICA Casa CANONGE

ESPECIALITAT EN OBRES PER A
Tercets - Quintets - Orquestres

Zurbano, 7 - Barcelona

TRENCATS

temps i diner, no deveu comprar cap aparell sense visitar abans aquesta casa.

CASA TORRENT - 13, Unió, 13 - BARCELONA

TEATRE COMIC

EL TEATRE DELS GRANS ESPECTACLES

Tots els vespres el grandios èxit de la nova revista

EUREKA

HYPER-REVUE

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes. 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluijos*, etc., de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència

mèdica. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CHALIAPIN EN EL BORIS GODUNOF

n la Sala de llum i d'or, la negror movedissa dels fracs i dels smokings emmarcava voluptuosament l'opulència del bust de les dames, i els braços i les espatlles nues. Seria difícil de sintetitzar en faixes i volums geomètrics aquella orgia de colors, els tissús i les sedes, els llavis de carmí, els ulls fosforescents, les blancors de l'ermíni. Com brandons a l'altar, homes i dones vibraven d'una flama tremoladissa: passions d'amor, surts de l'emoció artística, furients anhels encadenats, ardències sensuais que munten del pit i posen la cara esbarrellada.

Quan heus aquí que la multitud és embolcada en la fosquedat com un braser on el foc cova sota les cèndres. I la cortina del Liceu es lleva lentament. L'orquestra es bat victoriosament amb les imatges que resten com volianes en la retina. L'epopeia russa es descabdella penosament en els esperits evocada per la música a través de la barricada banal del programa i de les penques de mullassa del cor italianitzant.

Es endebades parlar de la tumultuosa alegria amb què l'art de Mussorgski acompanya la consagració del tsar Boris Godunof. Aquells clams del poble que fan puixants el terror i l'exultació servils, ones d'una mar tempestuosa, la vibració dels metalls, l'impetuós trabucarse de les campanes, fiblat el conjunt d'un alè de majestat i de divina gràcia.

Però sots el porxo que ara li fa de tabernacle apareix la corpulent i ben musculada figura de Boris, encarnada per Chaliapin. La seva túnica és un mosaic d'or; al cap i damunt del seu pit resplendeixen la corona i el collar de Monomachus. Ben verament és aquell de qui els cronistes de l'època digueren que era alt, de formosa figura, majestuós i eloqüent. Les mirades de tots els homes i de totes les dones l'untan d'un oli sagrat. I ell es persigna hieràticament barrant la cara i el bust amb la creu ortodoxa, de dalt a baix, de la dreta a l'esquerra.

La veu de Chaliapin és una noble servent del seu seny artístic. Es, primer de tot, veu d'home. S'adiu amb la figura i es plega tan humanament a la tumultuosa ondulació de les passions que ve a ésser com ara el gest de l'ani-

ma. En tot el curs de l'obra, ara voluminosa, ara íntima, aguda o baixa, impetuosa d'ira o amarada de pietat filial, tràgica i dolça i perversa, no és mai el refilar animal d'una gola privilegiada. No sembla més treballada que la fosforescència dels ulls, ni és la flòr en test de fang, i la seva mateixa servitud la fa més commovedora que el bell, però inexpressiu, cant de l'ocell.

Es sorprenent com se'ns va encomanant la concepció russa dels sons i dels colors. Els tons eclèctics, propis d'una decadència malaltissament refinada, no ens semblen distingits: estem pel vermell, pel blau, per l'or. Aquesta música virolada de Mussorgski, furient com un vas de vodka, d'un ritme endiablant, ens fa pessigolles al cor. La cançó és un ball de punta i talló. A les taules voldríem perspectives sintètiques, més geometria, el contrast més violent, sang en la neu, sota un cel prússic. Ens rebenta la lògica.

En el Pallau del Tsar, Boris és tot un altre. Entra i la seva còrpora barra la porta de dalt a baix. En la seva cara es reflecteixen els cops de martell del remordiment, els sobressalt de l'ànima que voldria fugir de si mateixa i no sap com. I allí estan els seus fills, Xènia primer vídua que maridada, Feodor que juga confiat entre els abismes oberts als seus peus. La fatalitat, Boris, et cerca el cos per aquestes junctures de la cuirassa.

Els que hi ereu ben segur que no oblidareu mai més el rostre de Chaliapin. Els seus ulls de tàrtar, les celles lleugerament bridades, la guspira vessànica que espurna entre l'enfarfec de les parpelles. La barba negra decora una mandíbula prepotent, els cabells indòmits ramejats de plata es redrecen contra la pressió d'una mà febroenca. D'un pòmul a l'altre la cara és plana i oliosa. Els plecs profunds que hi han enfonsat la ira i l'ambició i el crim s'hi marquen com en el camp els solcs de l'arada.

Per això el gest podrà ésser sempre sobri. He vist altres Boris Godunof com fugien i es rebolcaven per terra en evocar el record de Dmitri degollat: els braços, i les cames i tota la còrpora no arribaven, però, a dir-nos la terrible basarda que ens féu sentir la cara de Chaliapin: —*La sang, després de congestionar-me el rostre, ha tornat a recular lentament. Vindrà una ombra a despullar les meves espatlles del mantell reial? De què tinc por? No cal lluitar contra un espectre.*—

En les passes i en tots els moviments de Chaliapin a l'escena no hi ha res d'aquest automatisme que sol fer del divo un subjecte substancialment còmic: aquell marcar el pas acompassadament, la mà esquerra apretant el cor, mentre el braç dret fa el gest del suplicant. En veure'l moure's amb tal naturalitat, sembla que el Teatre del Liceu s'és fet petit. Té urpades de tigre, i, en anar a caure, que no cau del tot mai, la carcassa hercúlia és dura de vincilar.

El tsar es mor; els frares entren amb els ciris ence-

cesos, els boiards esperen els seus darrers manaments, els bronzes de sorda vibració del Kremlin esqueixen l'aire. El gest de Chaliapin és més sobri que mai, no ens recorda el cas clínic, però ens fa veure com morien els herois carnissers. S'arrapa al seu fill: —*Oh, espereu, que encara sóc Tsar. És jove, és innocent.*— Sembla que els seus crims han de morir-se amb ell. Una fosca recança li fa comprendre, però, que eren la seva força. I s'estén, no tot d'un cop, com la vella i corpulenta alzina en la frondosa selva.

Damunt la Sala queia l'estupor de les grans emocions artístiques. I encara en sortir jo me'n duia la imatge de Boris Godunof en la seva feixuga túnica brodada d'or, arrapat al fill innocent per entre la fluència de les belles testes de dona i les eixarpes de marta i les capes d'ermíni.

PERE COROMINES

Nit del 3 de desembre de 1927 al Gran Teatre del Liceu.

EL TEXT I NINOTS DEL PRESENT
NUMERO HA ESTAT VISAT
PER LA CENSURA GOVERNATIVA

CHALIAPIN

el baix de més altura, caracteritzat de "Boris Godunof", obra amb la que ha debutat al Liceu

EL SOL ENFADAT

Santiago Rusiñol mai s'ha distingit per llevar-se massa d'hora. Allò de què "al que madruga Dios le ayuda", no s'ha fet per a ell, segurament.

Malgrat això, des de fa molts anys, tots els seus amics li vénen recomanant que es llevi de matí, que vegi el sol.

I, per fi, encara que no en tenia cap necessitat, Santiago Rusiñol s'ha decidit a veure el sol, del que tant i amb tanta insistència li parlaven.

I, des de fa uns quants dies, es lleva dematí. Però, des de fa uns quants dies, també, qui no es lleva és el sol. Almenys no se li veu el nas enlloc.

El gran "Tiago" no és un home de sort amb el sol. Li és més propícia la lluna.

DE LA CORDIALITAT

A Madrid s'està celebrant l'Exposició del Llibre Català. I mai com avui podíem dir celebrar, ja que es tracta d'una veritable festa.

La gesta aquesta la devem al zel i a la bona voluntat de "La Gaceta Literària", que a Madrid dirigeix Giménez Caballero. Sota aquesta flàmula de "La Gaceta Literària" s'hi apleguen homes d'esperit obert com Gómez de la Serna, Maroto, Antoni Espina, de Torre, i tants i tants altres.

De bon antuvi "La Gaceta Literària" ha tingut per a les coses de Catalunya, per a la vida espiritual de Catalunya, un ample, un noble gest de poidesa i cordialitat.

S'ha ocupat de l'obra de Josep Pla, Lluís Capdevila, A. Esclasans, Tomàs Garcés, Carles Soldevila, Salvat-Papaseit, Joan Estelric. Ha obert les seves pàgines a totes les nostres inquietuds, a tots els caires de la nostra literatura.

Ara, finalment, ha organitzat una Exposició del llibre català a Madrid.

En tot això s'hi veu un gran esperit liberal, i una comprensió, una generositat, una cordialitat, admirables.

Convindria que aquest gest de Giménez Caballero ens fos una lliçó. I convindria que escoltéssim atentament la lliçó, per a què, així fos d'alguna eficàcia.

Convindria que nosaltres tinguéssim idèntica generositat, idèntica cordialitat per a les coses que ens vénen de fora.

Però ja comprenem, en arribar en aquest punt del Glossari, que el que demanem és poc menys que impossible.

Perquè si per les coses de casa no tenim ni amor, ni tan sols respecte, com n'hem de tenir per les coses de fora de casa? Ens manca un esperit més obert, més liberal, més noble. Estem enamorats del seny—aquest terrible seny català!—, que no és altra cosa que egoisme disfressat.

Quan, uns anys enrera, no hi havia tan seny, el poble s'interessava més per les coses de l'esperit. Avui el poble no vol saber res de la majoria dels nostres literats, perquè en tots ells descobreix un enemic.

EN "PICAROL" TORNA D'AMERICA

El senyor Esteve.—Ja patirem!

Cal que aprenguem molt d'aquesta Exposició del Llibre Català a Madrid. Cal que aprenguem molt d'aquest noble gest de "La Gaceta Literaria".

La lliçó és ben senzilla: saber obrir els braços i les portes, que fins ara havíem tancat.

VIRAI

RUTH ELDER

La intrèpida aviadora Ruth Elder, heroïna de l'intent de travessia atlàntica, tornarà a Europa per via aèria. I vindrà precisament a la Península, quan la inauguració de l'Exposició de Sevilla.

Així ho ha manifestat, en unes declaracions, el mar-

quès d'Estella, el qual afegí que se li donaria la Medalla de l'aire.

Ruth Elder és tota una dona. Femenina i valenta, sense masculinisme ximple. En aquest temps que les dones volen semblar homes i els homes dones, això té molt de valor. Veus ací perquè Miss Elder va arreglar-se abans que tota altra cosa en arribar a Portugal, i perquè a París va considerar com a cosa importantíssima, tant com els honors, anar a dansar a un "cabaret".

Si totes les dones fossin així, no s'hauria arribat a la bestiesa femenina actual i foren unes veritables col·laboradores de l'home.

D'ella haurien d'aprendre totes aquestes dones que corren pel món i no saben fer res més que voler-se convertir en home, sense veure que tot el més que podrien aconseguir fóra l'hermafroditisme, si fos possible convertir-s'hi. D'ella haurien d'aprendre també les dones catalanes, que no saben fer res més que escarrassar-se dins la llar o, i encara és pitjor, anar a lluir pel Passeig de Gràcia, cinemes i Liceu.

Posem a Miss Elder, sinó com a model, perquè no aconsellem a totes les dones que agafin el volant d'un avió, com espill. Que mirin d'assemblar-s'hi!

RUSIÑOL I "LA VANGUARDIA"

Ningú, és clar, no negarà que "La Vanguardia" és un diari ben informat. Fins, de vegades, parla de llibres. I el que és més gros i més remarcable, de llibres catalans i tot. No podríem dir el mateix d'altres diaris que es publiquen en castellà, i que mentre anomenen "maestro" i coses semblants a un Diego San José o a un Pedro de Répide, s'obliden completament que a casa nostra hi ha escriptors com Joaquim Ruyra o Josep Carner. I no diem com Rusiñol, perquè això no ho poden oblidar encara que vulguin.

Ens desviem, tanmateix, dels nostres propòsits. Deixem que diaris com "Las Noticias", per exemple (sí senyors, "Las Noticias" encara surten a Barcelona cada dia, ho saben totes les porteres), deixem, doncs, que publiquin fulletons com allò del de "La muerte en vida o la vida de una muerta" i no ens estranyi que no s'ocupin de cap afer espiritual: el fulletí i la pàgina d'esports donen molt més.

Doncs, bé; com dèiem, "La Vanguardia" publica una secció dedicada als llibres. Hi ha molta gent que això no ho sap, perquè com que és una secció que no té tants llegidors com les de les esqueles, dels esports, del cinema i de la borsa, es publica entre els anuncis, i ni la veureu esmentada en el sumari.

Creureu, però, que aquesta secció la signa almenys un literat de prestigi. No senyors, no. A "La Vanguardia" les signatures de més prestigi fan les cinematogràfiques i el Gobierno Civil. Abans aquesta secció la redactava un xicot que es diu Gutiérrez Gili i que té talent de debò.

Ara, tanmateix, la secció la fa un senyor que, de vegades signa R. P., i que seria millor que signés R. I. P. Es un minyó tan fúnebre! No ens costaria gaire d'endevinar qui és, si llegíssim "La llanterna", de Puig i Ferrer.

Doncs, bé: aquest xicot eixerit ha fet la crítica de la darrera producció de Rusiñol (darrera fins avui, perquè n'esperem d'altres de ben gustoses) i l'ha tractat... oh, l'ha tractat "paternalment".

Al senyor R. P. no li han agradat els pensaments de Rusiñol i no s'està de dir-l'hi. Però, després, com donant-li quatre copets a l'esquena, li afegeix: "... se los perdonamos (els pensaments o la vida?) en gracia a lo que nos ha divertido y nos ha conmovido Rusiñol con sus comedias y sus novelas."

Us sembla fina i elegant la rebentada? Doncs, no n'hi ha prou, encara. Després li diu que aquest llibre no l'havia d'haver escrit.

"Rusiñol viene a darnos a esto la razón—diu textualment—cuando al final de su libro, como broche que lo cierra (manoi, que n'és de bonic això del "broche"!) estampa las palabras siguientes: Y por fin, el que escribe un libro de pensamientos ha tenido un mal pensamiento en escribirlo, porque todos sus pensamientos podían haber sido escritos en sentido inverso." (1).

Quin saurí n'hi ha d'aquest crític. Això és ésser completament negat per entendre la més clara paradoxa. Doncs què? Es, per exemple, que tota l'obra de Bernard Shaw,

(1) La traducció castellana és de l'esmentat senyor R. P. el qual ha tingut por, potser, de què els lectors de «La Vanguardia» no entenguessin el català de Rusiñol.

no s'hauria pogut tornar del revés sense que perdés ni gota del seu sentit?...

Llegeixi aquest senyor R. P. la crítica de Manuel de Montoliu a "La Veu de Catalunya". Aprendre de veure com en aquest petit llibret de Rusiñol hi ha condensat el millor del seu temperament; com hi ha sintetitzada tota la seva visió del món i de la vida.

Sí, senyors de "La Vanguardia". Cal que els seus crítics portin unes ulleres molt fumades a la seva intel·ligència, perquè no s'adonin d'això.

"Les màximes i mals pensaments", junt amb "L'alegria que passa", és el més característic i personal de l'obra del nostre Santiago Rusiñol.

RAMON VINYES

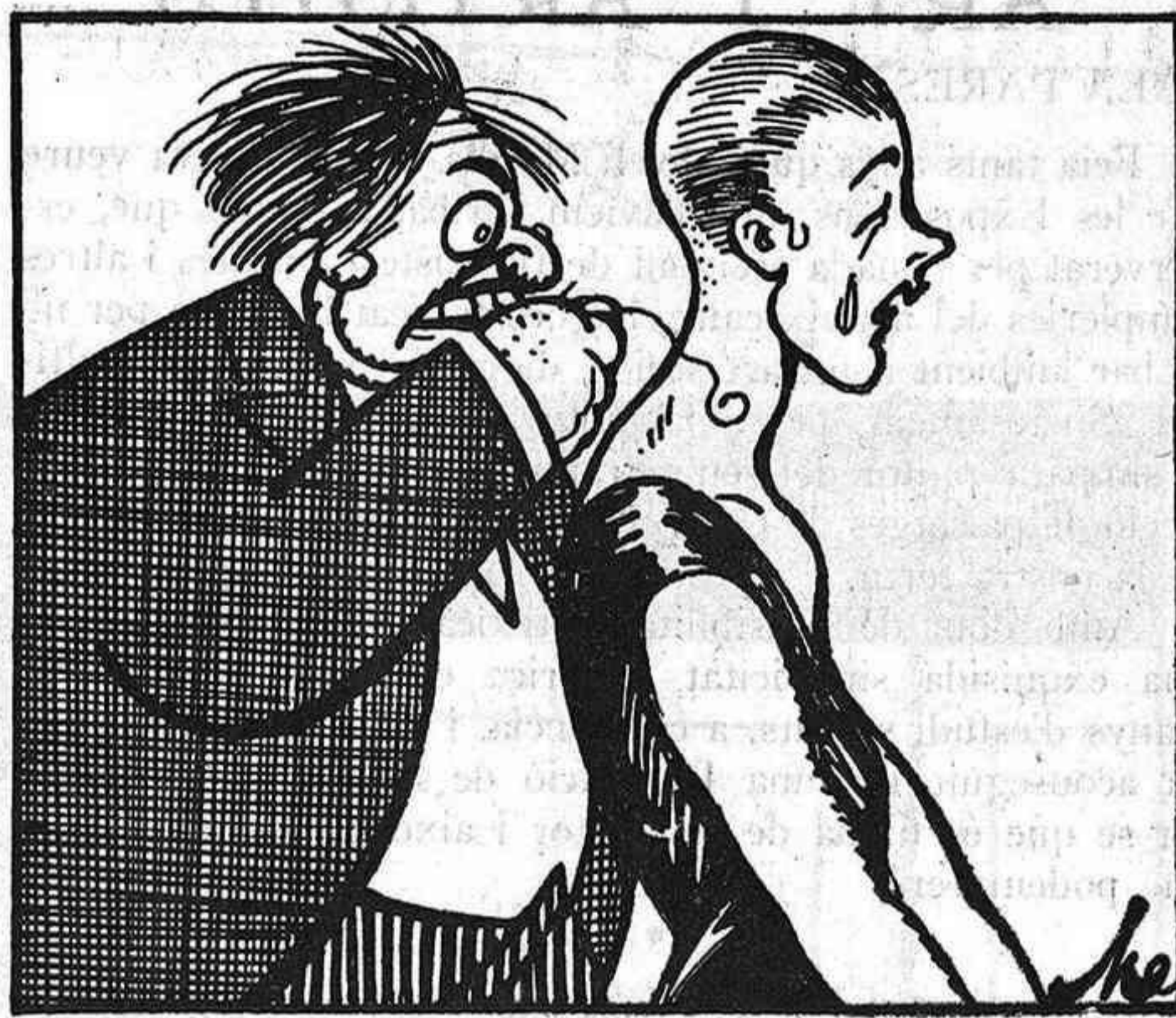
Ramon Vinyes!... El nom del poeta evoca en mi records adormits d'adolescència literària. Quan aquest nom era com una veu estrident de combat en el "Poble Català". Quan els seus versos, ben nostres, però amb una palpitació de universalitat, eren com torxes albrandades, damunt la llacuna espessa i glaçada de les nostres lletres. Ara, en retrobar-nos, després de tant temps, amb una mica de fred als polsos, ell conserva aquell batec arborat resplendent de flama que el vent escabella. Quan aquesta perdura a través dels anys i dels canvis literaris, vol dir que ha pres en els tions de la immortalitat.

Ara que es parla tant de limitacions, de mesura i de definir, no m'és possible fer-ho amb En Vinyes. Es solament un líric, un poeta dramàtic, un narrador, ple de caïres vius? Per mi, per damunt de tota classificació, és un poeta en el sentit universal del concepte. Que poeta no vol dir solament artista de la paraula, vol dir carn i passió, goig i tortura, música i color, tot plegat fet Verb, expressió única, i definitiva, sentit de Humanitat i de Universalitat enclós en una paraula, dura com un diamant, cremant com una brasa viva, sonora com l'aigua d'una font i transparent com el cel d'una matinada d'hivern, amb sol a l'espai i neu a les muntanyes. Poeta definidor del pler i el dolor dels homes; pintor de totes les colors de la terra; eco de tota la harmonia; ull que travessa el passat; oïda sensible a tots els batecs de l'esdevenidor i del més enllà ple de tenebres i misteri.

Ramon Vinyes, que avui molts no volen conèixer, perquè, tal vegada, els fa por la seva força, porta tota la fúria dionisiaca de les Ménades, i tot l'hermetisme d'un òrfic. En la seva copa es barreja el vi daurat, espès de les velles collites, amb les licors més absurdes, més incitants del "barman" modern. En la seva poesia, canten les veus blanques de les virtuts teològals, i l'agre vibració d'una lira que duu per cordes els set pecats capitals. Però per a polsar-la han pres les seves mans la gràcia dels dits de rosa de l'Albada... Un dia sabrem que ha fugit de nosaltres, mar enllà, sobre el llom d'un dofí, com Amfió. Però tal volta, en una nit ens el torni el roncar d'un avió d'acer... Llavors els estels ajuntat-se en cercle, teixiran entorn la seva testa la corona de la immortalitat. I nosaltres, els seus amics, alçant els braços enlaire, cridarem:

Evohé!...

AMBROSI CARRIÓN

EL MON AL REVES

Ahir: —Ah, brètol, que t'he trobat un cabell!

Avui: —Ah, mala dona, de qui és aquest cabell?

LA VINYA

Donava goig perquè era nostra.
No era pas una vinya com les demés.
Era feta amb sang i suor del rostre
que és quan les coses les estimem més.

La van plantà els meus germans
i el vi era per a tots,
en bevien xics i grans
perquè tots érem brots

de la mateixa vinya nostra.
El mateix vi novell
es feia sang sota d'un mateix sostre;
sang per a mi i per a tu com per aquell.

La vinya era una plana de doctrina:
Sarments que es daven les mans
i duient junts el pes de la fruita divina
com bons germans.

El pare deia: "Fills meus, la vinya brota
i els raïms ja insinuen la intenció;
el vi de l'Evangeli ha rebotat la bóta
i el món és ple de Déu Nostre Senyô."

La vinya s'emplenava de penjarelles d'or,
sol madur, llum madura, anyades plenes
que esdevenien sang del cor
i botia brunzent dintre les venes.

A voltes, els petits
cercaven amb illusió
el raïm més madur—tal com els escollits
són triats en la vinya del Senyô.—

I ens untàvem la cara i les mans
d'aquell most dolç i bru.

—Quan xuclen sang els humans,
sempre és del raïm més madú.—

Quan l'anyada arribava a la fita,
cada soca de cep semblava un sant barroc,
i en paga de la collita
dels sarments en féiem foc.

I la vinya brotava altra vegada
i altra vegada donava vi novell:
—Mil cops que li prenguin l'anyada,
mil cops la torna a dur qui té el cor bell.—

Encar que l'estisora nua
talli els braços fornits dels ideals,
dintre la soca s'hi afua
la sava de nous braços immortals.

I la vinya del Bé dona vi fort
que l'esperit conforta;
mil cops diran que s'ha mort,
però la vinya no és mai morta.

La van plantà els nostres germans
i el seu vi és per a tots.
Embriaguem-nos-hi xics i grans
amb el fruit de tots els brots.

No és morta, no; encara rebrota
i els raïms ja insinuen la intenció;
el vi de l'Evangeli ha rebotat la bóta
i el món és ple de Déu Nostre Senyô.

Els llops s'amagaran per les cingleres,
brotaran ufanosos els conreus,
cabridaran les cabres primíceres
i marxaran dejunes les guineus.

L'anyada ja és a la fita!
tot veremador al seu lloc!
Arrepleguem la collita
i dels sarments fem-ne foc!

Tanquem el cup sota del nostre sostre,
que no hi entri cap veí!
Com que la vinya és nostra,
també ha d'ésser nostre el vi!

SALVADOR PERARNAU

ART I ARTISTES

SALA PARES

Feia tants anys que l'Avellà Matilla no es deixava veure per les Exposicions, que havíem arribat a creure que, esparverat per l'onada creixent de futuristes, cubistes i altres ximpleries del mateix caire, hagués trencat la paleta per no trobar ambient a un art seriós, digne del seu esperit cultivat. Sortosament, per a la pintura catalana, ara ha sortit el simpàtic pintor del seu reitament i ens exposa una col·lecció de paisatges de Camprodon, Cadaqués i altres indrets de la nostra terra.

Amb dots de sensibilitat artística poc corrents; amb una exquisida simplicitat pictòrica envejable i una pila d'anys d'estudi seguits, a consciència, i no com avui s'estila, ha aconseguit fer una Exposició de la que tan sols pot dir-se que és digna de son autor i això és el millor elogi que podem fer.

* * *

En Gutiérrez Larraya a la Sala Parés ha exposat una col·lecció de cartells d'art que fan honor al seu autor. Amb domini de l'ofici, sense estridències inútils i sense sortir-se del seu radi d'acció, demostra grans condicions i el fa digne de remarcar entre els pintors de dita especialitat.

GALERIES LAIETANES

Aquesta setmana no està la cosa per a fer broma, doncs també és cosa seriosa l'exhibició d'en Cànovas. Presenta una sèrie de *bodegons* tan encertats, que són una demostració palpable de grans condicions i d'una seguretat i fermesa que fan dignes les composicions del més refinat "gourmet" i del més intel·ligent aimador de l'art.

Així mateix val la pena de parlar dels plafons decoratius del mateix autor. Plens de llum i bonics de color, són demostració del que pot fer-se amb la gamma d'ors i tons calents, quan es tenen les condicions de dibuixant d'En Cànovas. Llàstima que no hagi esperat un xic més a exposar i llavors hauria resolt petites asprors d'execució que estem segurs hi troba el mateix autor.

* * *

En el saló principal, diem-ne així, el pintor valencià Gabriel Esteve, ens mostra una gran quantitat de teles en què es segueix l'escola valenciana amb totes les qualitats i defectes. Nosaltres encara no entenem per quins cinc sous, al país de les llums belles i els colors purs s'ha de fer una pintura agre i de tons avinats, especialment pintant a ple sol uns contrastes insultants de tan violents, que resulten antipàtics.

Les pintures d'ara, pobres de dibuix i enfarinades de color, fan que s'hagi d'esperar uns quants anys, més bé que ara, del pintor que ens ocupa.

LA PINACOTECA

Les aquarelles d'En J. Mirbach, exposades a "La Pinacoteca", són mereixedores d'una visita. Els assumptes típics estan tractats amb coneixement i "garbo"; amb tècnica colorista i ambient apropiat, component un conjunt de vàlua.

A TERRASSA

Els amics de les Arts, de Terrassa, ens mostren a casa seva una tanda de teles de l'escola terrassenca, on, des del nostre Badrines fins els últims deixebles, segueixen fidelment les tradicions de pintura depurada de la terra. També els escultors Armengol i Cabanes són dignes de menció amb les dues obres que exposen.

BORJEL

L'HOME I EL LLIBRE

Damunt d'aquest gran desordre prolongat, però inevitable, que és la vida, l'home perd ben sovint l'esma de caminar. Hi ha moments en tota vida humana que el feix sembla que es torni més pesant. Si cada dia és un graó experimental, l'home hi ha estones que perd la il·lusió de pujar-los. En aquestes fallides, en aquests petits esclats de cansament, quina companyia més noble i animadora no fa un llibre! I després de la lectura, quina sensació de repòs i d'estímul, però, sobretot, de victòria contra el desastre quotidià. Damunt de tot un llibre, com damunt d'un basament de pedra picada, l'home amic dels llibres construeix, a cada lectura renovada, columnes d'ordre que no trontollen mai més. En hores de defalliment, una bona lectura és un reforçant anímic que no té preu. Agilitza i enforteix més que una bella caminada al sol i a l'aire.

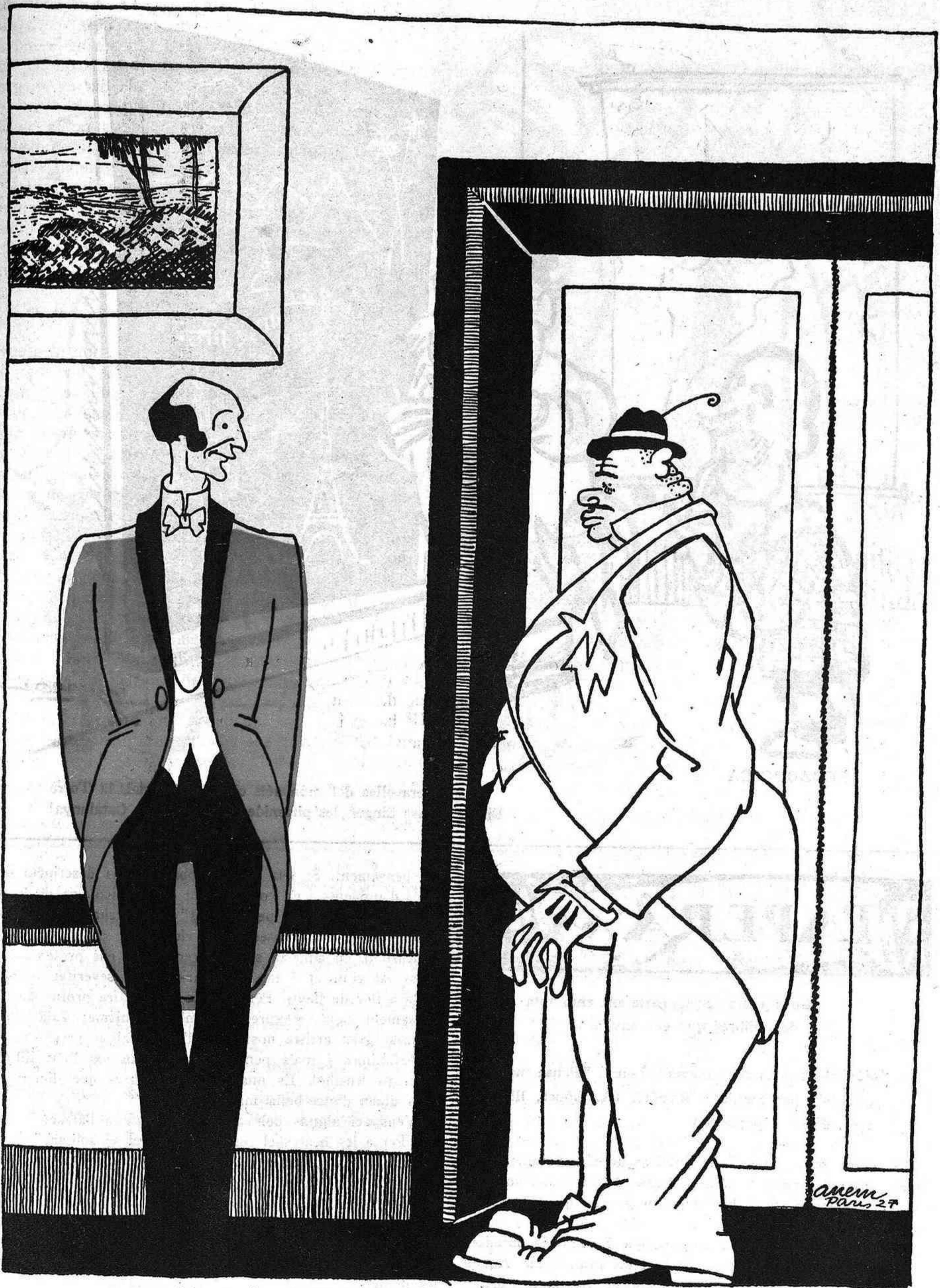
Però cal saber llegir. I no sempre la costum n'ensenya. Hi ha molts lectors convençuts, de bona fe, que tota lletra impresa és traducció de conceptes infal·libles i manifestació externa de pensaments que no s'enganyen ni es desinflen. Heus ací un gran error. Tot autor solvent, quan escriu, es pensa treballar per a la veritat, o, si més no, aplanar camins que hi menin. Però, com a home que és, està subjecte a error. Cada llibre, doncs, és un carreu aportat al gran edifici de la intel·ligència, sempre en construcció, i que no s'acabarà mai per anys i segles que el món duri. El bon lector conscient ha de llegir el llibre amb desig de comprendre, però també amb un lleu escepticisme perdonador. Cal acceptar el contingut del llibre imprès; però deixant sempre, entorn de la lectura, un marge d'ironia. Si la lectura d'un llibre representa un grau més d'enriquiment cordial i cerebral, la post-lectura convé que sigui com una mena de liquidació i balanç del contingut del llibre.

Hi ha fruites que fan mal si hom n'abusa. El llibre, en canvi, és un fruit que cada lectura forneix un nodriment renovellat. No n'hi ha mai prou de llegir. Avui, en els nostres temps de modernitat aplicada fins a les darreres conseqüències i espremuda fins a la darrera gota d'eficàcia, els homes, com els pobles, només es salven per la intel·ligència. Digueu-me quants i quins llibres llegeixes, i et diré com ets i com seràs, i com serà la terra d'on ets fill i on vius i treballas. Tota salvació fa dormida en les pàgines mudes, però eloqüentíssimes, dels plec de lletra impresa. I els homes, individual i col·lectivament, es salven pels llibres i per llur contingut silenciós.

No us cregueu mai els homes desordenats que us diguin que no llegeixen perquè no tenen temps. Les vint-i-quatre hores del dia donen temps per a tot. I qui s'habitua al noble exercici de la lectura, fineix no sabent desavesar-se'n. Llegirà sense donar-se'n compte. I acabarà oblidant i menyspreant tota diversió, tota distracció, tota superfluitat dispersadora, per a posar la lectura nocturna com a corollari, noblement i conscientment humà, del treball inel·ludible que tots hem de rendir per al guany del nostre pa de cada dia. Si tot un dia representa desordre, unes hores de la nit, consagrades a la lectura, representen ordre. I augment de dignitat humana per a cada lector que s'hi lliura amb cor humil i altesa d'intenció.

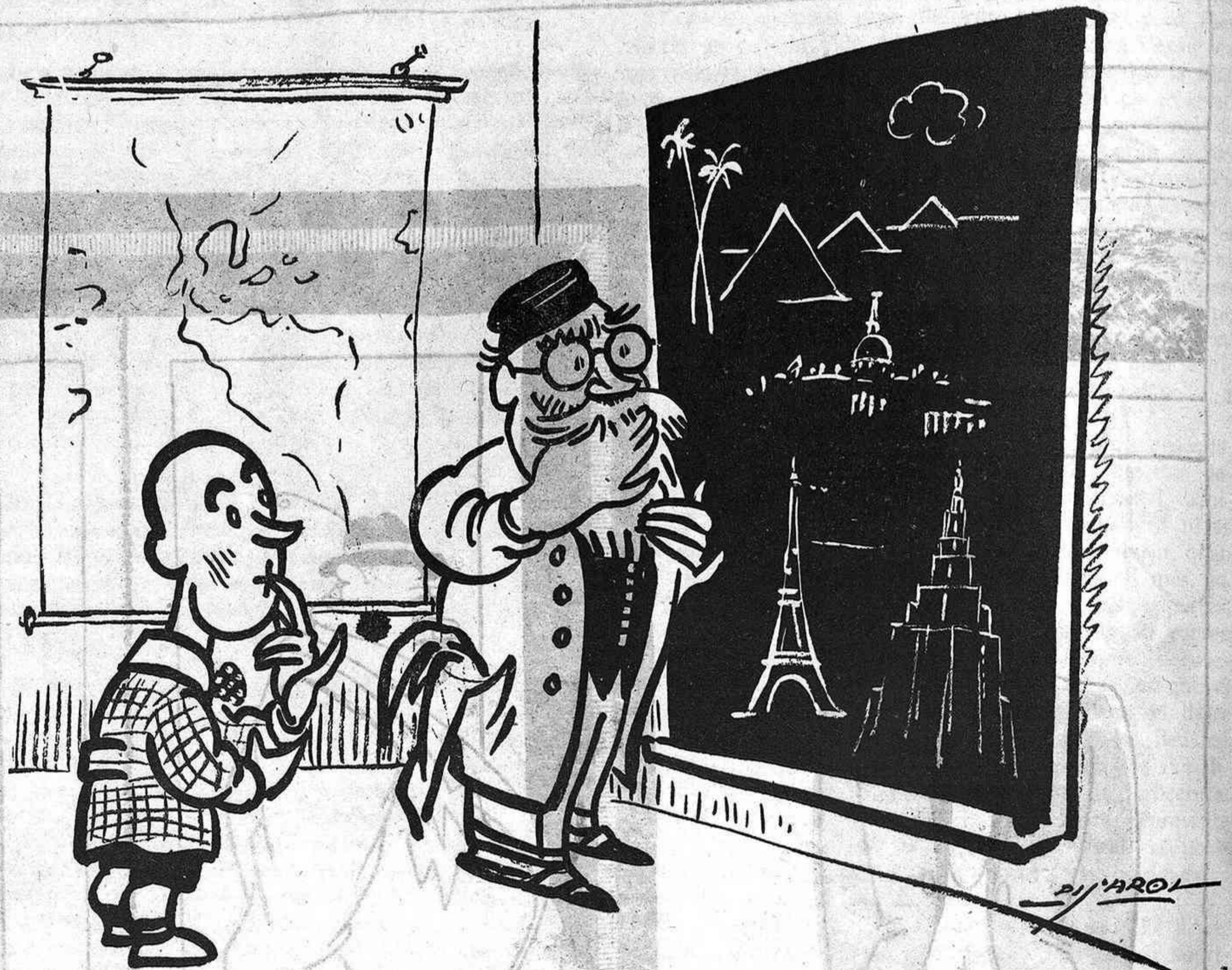
La humanitat, avui, i demà més que avui, avança per graus d'intel·ligència. L'home i el llibre: heus ací la dent d'engranatge que fa caminar de pressa els pobles moderns. I en els llibres troben els pobles llur millor defensa. Les armes de les perfectes democràcies són els llibres.

A. ESCLASANS

L'ETERN NOU RIC

—Dispensi; em voldria indicar el... el...? Ara no recordo si es diu "five o clock tea" o "water-closet".

PEDAGOGICA

—Les meravelles del món són cinc: L'Escorial, la Torre Eiffel, la casa Singer, les piràmides i la Plaça de Catalunya!

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn.

“Màximes i mals pensaments”. Lema: “Pensa mal i no erraràs”, per Santiago Rusiñol. (A. López, llibreter. 1927. Preu: 2 pessetes.)

El nostre gran “Tiagu” ha publicat un nou volum: “Màximes i mals pensaments” amb el lema “Pensa mal i no erraràs”. El mestre Rusiñol hi tracta un gènere que encara no havia conreat, l’aforisme.

Es un llibre—elegantment imprès, que honora els obradors d’Antoni López—on hi respira tot l’art del gran home. Aquell estil senzill, precís, simpàtic, suggestiu de Santiago Rusiñol ha trobat la seva forma en la breu dels 200 aforismes que integren l’obra. El seu humor magnífic hi és també plenament I, dins la capa bellíssima d’aquest sa humorisme i d’aquest estil ric de simplicitat, Rusiñol hi presenta la profunditat del

seu pensament. Si tota la seva obra és una descripció de tipus i d’ambients i un coneixement de la psicologia de la gent, en “Màximes i mals pensaments” ens ofrena les seves idees sobre la vida i les coses de la vida.

Rusiñol, en aquesta seva darrera obra, ens presenta la societat tal com és i sap flagellar-la amb severitat i amb la rialla a flor de llavis. Per això, la seva sàtira profunda, el seu pensament agut, s’expressen amb optimisme; l’alat humor d’aquest gran artista nostre és d’una qualitat preciosa.

“Màximes i mals pensaments” és un excellent llibre de Santiago Rusiñol. Es una d’aquelles obres que diuen coses, i les diuen d’una bella manera.

Veus ací alguns dels aforismes, triats a l’atzar:

“Per a les beates el resar és com fer el solitari.”

“Els polítics han de tenir el cor reglamentat; no poden compadir més que els que són del seu partit.”

“Moltes vegades es condemna un home perquè un “jurat” ha perdut la nit i està de mal humor.”

“L’escriptor que cuida massa l’estil és que té poques coses a dir, i aquell que no el cuida gens, més valdria que no les digués.”

“Les millors cartes d’amor són fetes pels que no estan enamorats.”

“Si és veritat, com asseguren, que la propietat és un robatori, el jorn que tot sigui de tots, tothom serà lladre.”

TOT SON COMPARACIONS

—Ai, el meu "quisso"! Sembla el brollador de la Plaça de Catalunya!

"Si els jutges després del jutjament fossin jutjats, alguns n'anirien a la presó."

"Per sentir admiració envers un savi, no l'hem d'acabar d'entendre bé."

"Dir hàbil a un artista és censurar-lo, i dir-ho a un polític és lloar-lo."

"Les dones són bones mares sense saber-ho. Els fills, per ésser bons fills, n'han d'aprendre. Generalment, quan en saben, la mare és morta i han fet tard."

"La gran força dels jesuïtes és la mala fama que tenen."

"Renadiues", versos i prosa, per Frederic Gironella.—
(J. Horta, impressor. 1927. Preu: 2 pessetes.)

Frederic Gironella ens ha ofert un llibre de versos i prosa, "Renadiues", que és altament discret. L'autor no ha pretès donar-nos una gran obra. Per això la seva discreció resulta una qualitat.

"Obrerisme i Política", per J. M. Vilà.

Heus ací un fullet que han de llegir tots els obrers. El problema que enclou és d'una vitalitat esfereïdora i interessa a tots. I està desenrotllat i resolt per J. M. Vilà, amb una claredat digna de tot elogi.

ALPHA

NOVETATS

"La vall de Josafat", la nova comèdia d'En Crehuet, ha assolit un gran èxit. Tan gran, que fins la crítica oficial ha vist coses en l'obra que no hi han a l'obra. Millor. Va per les vegades que deixa de veure les que veritablement hi han... que ja són algunes vegades.

I anem a l'obra. Amb "La vall de Josafat" retorna En Crehuet a la mecànica de "La Morta" i de "La família Rocamora" o sigui a la concisió en les situacions, en el vigor del llenguatge, en la sobrietat del diàleg. Grans armes són aquestes per a aconseguir el que En Crehuet ha aconseguit plenament: donar-nos "La vall de Josafat", un drama punyent, afrontat i resolt amb una valentia admirable.

Potser trobaríem algun que altre defecte en l'obra: el borrós i confús d'alguns tipus, els alts i baixos dels seus caràcters, etc. Però a nosaltres no ens complau anar a la recerca i captura de defectes. No, no; nosaltres, en les obres de teatre, hi cerquem quelcom més que defectes.

Molt bé, però molt bé, Josefina Tàpias. Ramon Martori molt digne, més expressiu que altres vegades. Molt bé Josefina Formés. Just Gómez potser un xic massa alt de to i descompost en el segon i tercer actes. En papers episòdics molt bé la senyora Morera i els senyor Galceràn, Parreño, Xuclà i Martí.

COMIC

Divendres. Un ple a vessar. Al teatre quatre o cinc mil persones. A fora unes deu mil persones sense poder entrar. La nova revista es titula "Eureka". El "produceur" és l'únic home capaç de fer una revista: En Manuel Sugrañes. Els seus autors, En Marius Aguilar, Francesc Madrid i Brauli Solsona. La Música, d'Enric Clarà. La revista va començar amb una ovació, va seguir amb ovacions i va acabar amb més de trenta ovacions. Si vostès ens preguntessin què passa a la revista del Còmic, els hi hauríem de dir:

—Miri: surten uns decorats, i el públic aplaudeix; surten unes noies, i el públic torna a aplaudir; surten uns ballarins i el públic segueix aplaudint; surten els autors, els decoradors, els artistes, els tramoistes, i el públic se'n va al carrer aplaudint.

—Però, això el primer dia?

—No, no. Cada dia. Es una revista en la qual el públic hi té un paper molt important, el d'aplaudir a cada moment.

—Així digueu que va assolir un èxit.

—Un èxit, no. Es poc. Un èxitàs, un super-èxit; un "hyper"-èxit, una cosa mai vista i que creiem que no es tornarà a veure mai més.

La revista va començar a les deu i va acabar a la una. A la una i cinc ja es sabia l'èxit a París, Berlín, Londres i a Copenhague. No li podem dir res més que el públic, el qual no va poder-se moure dels seients perquè no hi havia descans; no es va donar compte de què passessin tres hores d'esbarjo, d'admiració, de llum, d'escàndol, de ritme o de qualitat. "Eureka", certament, ha estat un esdeveniment teatral tan gran que les entrades generals s'arribaren a pagar a 30 pessetes. (Bé, és veritat, dit sigui entre nosaltres, que mai en cap teatre barceloní s'havia presentat una revista com aquesta.)

NOU

S'han acomiadat l'humorista Clarel i la parella de ball Kerva. Es una pèrdua sensible.

Però, en canvi, han debutat Harry Wills—de tan bon record entre nosaltres—, la parella de balls russos Nicolaeva et Renoff, Betty Rowland, Renè et José, i el famós "jongleur" australià Rowland.

Han assolit un gran èxit.

VICTORIA

"La isla dorada" és una sarsuela en dos actes, original, el llibre, de Lluís Manegat i "J. de Vicuña"—pseudònim sota el qual s'amaga un poeta estimabilíssim—, i la música del mestre Claudi Soler.

"La isla dorada" no ha tingut l'èxit que han tingut altres obres del gènere, malgrat ésser aquesta, literària i musicalment, molt superior en qualitat.

Hi ha en l'obra un llenguatge pulcre, elegant; uns versos plens de musicalitat i d'emotivitat; una música rica en línies melòdiques. Però li manca aquell gruix, aquella bandarreria que atrau l'èxit de "taquilla".

De totes maneres, pel nostre gust, els autors de "La isla dorada" poden estar satisfets de la seva obra.

POLIORAMA

Per què un actor tan excellent com Thuiller té predilecció per les obres d'un autor tan mediocre, tan llastimós com Linares Rivas?

Les obres de Linares Rivas, comèdies de cartró sense cap

valor ideològic, no valen la pena de prendre-se-les seriosament. La font d'inspiració del senyor Linares Rivas és el Codi. També ho era per Sthendal, però Sthendal escrivia "El roig i el negre" i el pobre senyor Linares Rivas no escriu més que "La garra".

Citem aquesta obra perquè és la més popular d'aquest autor, però no la millor. La millor obra del senyor Linares Rivas, no existeix.

Ara, darrerament, en aquest teatre (?) del Poliorama, que és el castell feudal de la classe mitja barcelonina, ha estrenat el senyor Linares Rivas dues obres noves: "A martillazos" i "La última novela". Són dos títols amb els quals s'hi podria fer molta broma. Però no n'hi fem perquè no tenim temps.

Ni el volem perdre.

LICEU

L'esdeveniment, el sensacional, ha estat el debut del rus Chaliapine.

No cal que en fem nosaltres comentaris ni judicis: ja els fa, amb avantatge, i en altre lloc d'aquest número, En Pere Corominas.

Hi sortiran guanyant els lectors.

PER ACABAR

A Romea preparen l'estrena de "L'assassinat de la senyora Abril", i, de propina, la innocentada.

Aquesta costum de les innocentades ens sembla que s'hauria de deixar a recó. Ni l'art ni el públic hi guanyen gran cosa.

Per avui, i a càrrec del Teatre Intim, hi ha anunciada l'estrena de "Solness, el constructor", d'Ibsen.

BOB

FUTBOL

Si ens ho haguessin jurat abans de celebrars-se els partits de diumenge passat, no ens hauríem cregut que hi haguessin els resultats que hi va haver.

Cada dia, en futbol, es veuen coses noves; sinó que ens ho digui el "Sans" amb el partit que va jugar contra el "Barcelona".

La cosa anava com una seda; no és que els bons espectadors disfrutessin, però s'anava fent i així s'hauria arribat al final si el "Barcelona" no hagués entrat un gol que als del "Sans" no els satisfieu per la seva dubtositat, i ells que sí, adobten per retirar-se; és clar, però, que la sang no havia d'arribar al riu, i amb això ja tenim els jugadors del "Sans" que, després d'un petit discurs, tornaren al camp, i diríem com si tal cosa, però no ho podem dir, perquè pel que es veu, aquell gol els del "Sans" no el van poder pair, i, és clar, es declararen en vaga de cames caigudes en senyal de protesta, i la veritat va ésser que ningú més que ells hi va perdre, car el "Barcelona", que tanmateix no tenia gaire bon dia, va anar fent gols fins arribar a sis.

Si hi haguéssiu estat, ja us assegurem que hauríeu disfrutat de valent.

* * *

Al camp de Cà'n Ràbia l'"Espanyol" les va passar negres altra vegada; un partit que, segons ens varen dir, com altres anteriors, el van guanyar per casualitat, i encara d'un gol de "penalty".

DONYA MORAL

Ella.—No troba que és repugnant la manera que avui vesteixen les dones?

Ell.—Jo crec que sí senyora, que té tota la raó.

Bé, vaja, que l'“Espanyol” pot estar-ne ben satisfet.

Ara que a nosaltres ens agradaria més quedar amb un bon segon o tercer lloc abans de passar tantes i tan grosses angúnies a cada partit.

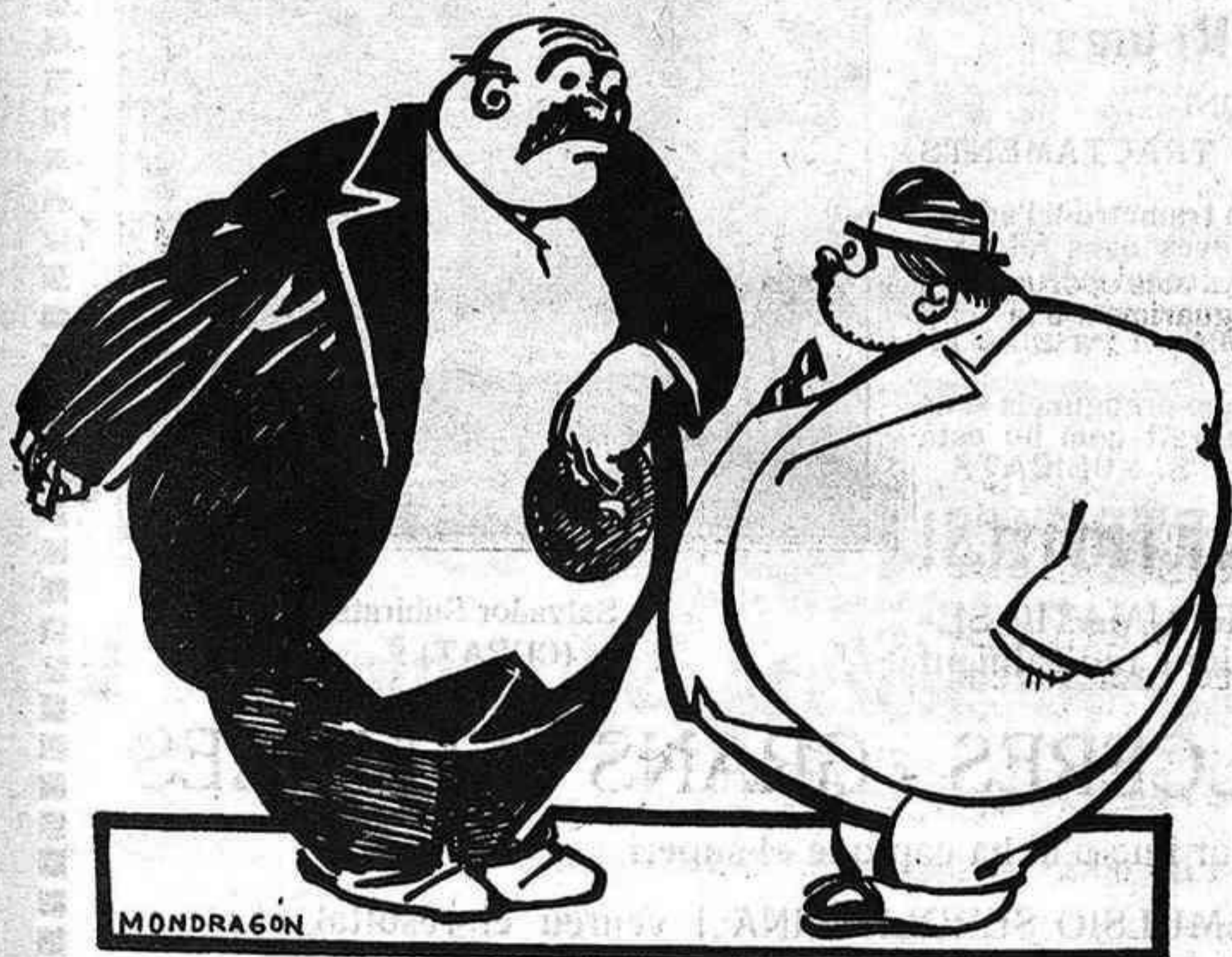
Però és allò, cadascú ha de conformar-se amb la seva sort.

L'“Europa” la va fer un xic crespa; mireu que atunyinar el “Terrassa” per 8 a 2, n'hi ha per fer tremolar al més pintat. I consti que va ésser una victòria amb totes les de la llei que el “Terrassa” no sabia ben bé per quin mar navegava.

Si l'“Europa” arriba a presentar tot l'equip, estem segurs que la victòria hauria estat més grossa o... més petita, perquè de vegades els fenòmens són els que fan perdre els partits.

Sigui el que sigui, el cas és que va guanyar i no va ésser per poc.

Per a demà passat tenim cosa bona: el “Barcelona” ha d'anar a Sabadell, o sigui al camp més funest per a ell, on sem-

EL BON BURGÉS

—Estic molt content dels seus serveis durant vint-i-cinc anys. Des d'avui faré que al taller el tractin de vostè.

pre hi acostumen a fer un paper un xic deslluït. L'“Español” se les tindrà amb l'“Europa”, i segons tenim entès els “leaders” ja no les tenen totes, davant les actuacions, d'uns quants diumenges a aquesta banda, dels graciencs.

Ja veurem què passa!

CICLISME

A la fi s'ha celebrat el II Trofeu Terrot! Ja era hora!

De totes maneres no és endebades allò que es diu que, cosa bona es fa pregar, perquè el que és aquesta cursa fou bonica perquè sí, i els corredors hi varen posar tota l'ànima, com ho prova el que En Pere Sant guanyés per un través de roda i en portés al costat set o vuit que tots es classificaren amb el mateix temps que ell.

Feia dies que no n'havíem vist de curses d'aquesta mena, però nosaltres suposem que els organitzadors procuraran que n'hi hagi sovint.

TEIXI

JOSEP COSTA

Ha retornat de Nordamèrica el nostre gran “Picarol”. Ja no cal dir-ho: ha retornat triomfant. I és que els nostres homes són grans a tot arreu i triomfen a tot arreu.

A Nova York, a Xicago, se'l volien quedar. Però el nostre “Picarol” ha refusat totes les ofertes, ha sabut refugir tots els afalacs, i ja és aquí altra vegada: ja és a casa seva, ja és a L'ESQUELLA.

Que per molts anys!

Un atracament simulat a Badalona.

Ja és humor el d'aquests dos xicotets que, segons es diu, no se'ls ocorre altra cosa per a justificar la desaparició de 24.000 pessetes que devien a la Companyia d'extracció de comunes, que fingir que han estat atracats!

Havien d'ésser molt curts de gambals.

Que no ho saben que ara ja no és possible un atracament?

✻

Des d'aquestes columnes plau-nos avui fer constar la nostra satisfacció per l'establiment de la via aèria Barcelona-Madrid, que ben aviat farà regularment el servei.

✻

L'Associació Nacional de dones espanyoles han demanat a cada un dels membres—quina feina!—de la secció cinquena de la Assemblea un document demanant que al nou Codi—ja farà bon temps quan el veurem—quedin degudament emparats els drets de la dona, recollint-hi els progressos de la ciència jurídica que, inspirats en la realitat de la vida present i anul·lin les injustícies de l'actual legislació espanyola.

Demanen “només”, entre “altres” coses: que la dona casada conservi la nacionalitat; que tingui plena capacitat jurídica; igualtat de drets i autoritat sobre els fills; administració en comú del patrimoni familiar; que es qualifiqui i castigui l'adulteri per igual en l'home que en la dona; que l'absència prolongada del marit, sense el consentiment de la muller, sigui causa de divorci; que en cas de separació, hi hagi llibertat per cada espòs; que les dones puguin ésser testimonis

en testaments i exercir càrrecs de tutor, protector, marmessor i altres, etc., etc., etc.

Si bé és veritat que el demanar no fa pobre, ens sembla que demanen un xic massa. No serem nosaltres qui negarem la raó que tenen—ben al revés—, però no som precisament nosaltres els que hem de fer la reforma al Codi Penal.

Entesos?

A La Felguera (Gijón), un pare ha raptat la filla del seu fill. Aquesta és la notícia periodística.

Però no és tracta de tal rapt. És simplement una fuga. Pare del promès i núvia d'aquest s'entenen, i han determinat abolir llur nosa: el fill i nuvi, respectivament.

Trobem que el pare no tenia mal gust, la noia anava pel positiu, que són els diners, des del moment que li plavien els

vells, i el noi era un gran infeliç i ase. No se'ns acudeixen altres comentaris.

Aquí a Barcelona ha mort una captaire, a la qual s'han trobat més de 7.000 pessetes. 7.000 pessetes no és pas cap riquesa, però el que les té, ens sembla, no ha d'anar a demanar caritat; cada dia veiem més la veritat de les paraules del nostre enyorat Cristòfor de Domènec: "Els catalans som uns jueus honoraris".

I gairebé tot el diner d'aquesta miserable—en el veritable sentit del mot—era en "calderilla".

Quina casa tan gran havia de tenir aquesta dona, que hi capigués aquesta quantitat!

Imprempta L'Esquella i La Campana : Olm, 8, Barcelona

Mai les càpsules peruvianes Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les BLE-NORRAGIES (purgacions) GONORREES i tots els altres FLUIXOS de les vies urinaries, per CRONIQES que fossin

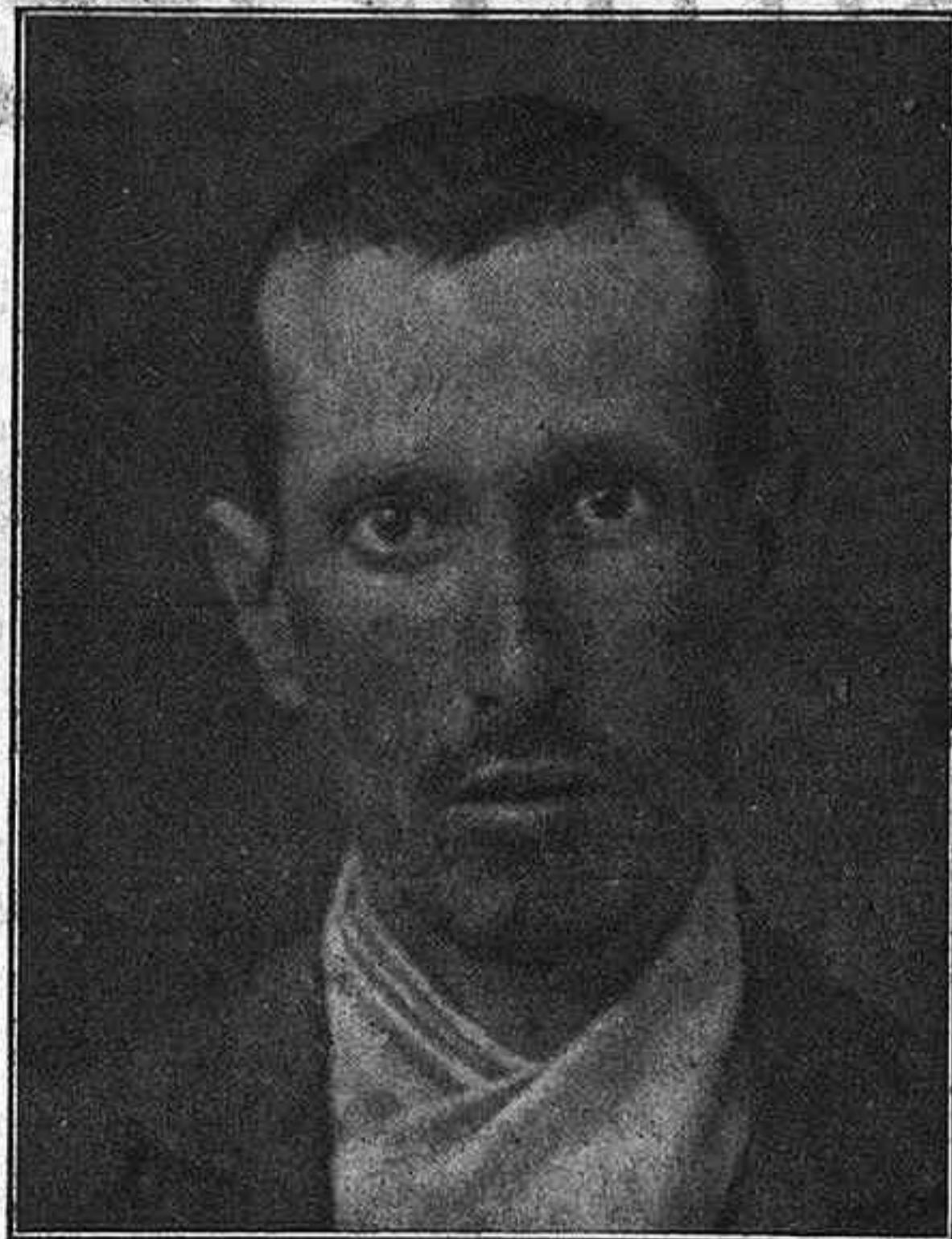
Medicació discreta en el seu us

Venda: SEGALA, o a l'autor A. BORRELL

Compte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - BARCELONA

PLAÇA DEL SOL 9.

BARCELONA GRACIA

D. Salvador Subirats (MALALT)

ESPECÍFICS SEROLFORINA

En SALVADOR SUBIRATS
Avisador del Teatre "Apolo" de Barcelona

Anèmia i Reuma

TESTIMONI

Sr. Representant dels TRACTAMENTS SEROLFORINA.

Molt Sr. meu: Em plau trametre-li l'adjunt certificat, com també les meves dues fotografies per què en faci l'us que cregui més oportú, doncs gracies a Déu dec el meu guariment a la seva EMULSIO SEROLFORINA i a L'ANTI-REUMATIC SEROLFORINA.

No dubto que aquell que prengui els seus específics li restarà tan agraït com ho està el seu S. S.

S. SUBIRATS

REUMATICS! ARTRITICS!

si preneu nostre ANTIREUMATIC SEROLEORINA us guarireu radicalment

D. Salvador Subirats (CURAT)

HERPES - SIFILIS - TUMORS - ULCERES - GRANS - ECZEMES

Depuratiu SEROLFORINA, és el millor i no n'hi ha cap que el superi

TOS, BRONQUITIS, ASMA, ANEMIA, demaneu l'EMULSIO SEROLFORINA i veureu el resultat en el primer flascó. Mils de malalts desdonats han aconseguit el seu guariment amb aquests específics

Laboratori i Venda: Ample, 25, Farmàcia «La Merced».—Dipòsits: Segalà, «La Cruz», Tarrés, Alsina, Rubió.

REFLEXIÓ A BORD

—Tant que s'amoïnen els homes per travessar l'Atlàntic, i amb tanta facilitat com el travessen aquestes bestioles!